

Иван Вазов

Людоеди

Над хълмистите равнини, покрити с тъмносивия килим на разораните и разораваните за есенните посеви ниви, пъстрени тук-там от редките с полиняла шума дървеса, заглъхнали и тъжни, както самата земя, слънцето лееше своите топли приятни лучи с пролетна пищност. Из въздуха редки птици изпускаха своето звънливо-кристално цвъркане, без да намалят меланхолията на природата; лястовичките хвърляха последните си радостни ноти из въздуха, тъкмейки се да отлетят на зимовище в южните страни, в страните на вечното слънце. По нивята бели волове влачеха лениво железните рала, оставяйки по себе си черни свежи бразди, под сърдитите подканяния на орачите.

В полегатата наклонност на една разлата рътлиня Цветан Буков, трийсет и пет годишен селянин, ореше също в една нива. Здрав и силен мъж, с яка снага и мускулести ръце, с намусено лице и лют поглед на спривав човек, той постоянно викаше въз воловете си и бързаше да разоре повече пространство. Истина, нивата му се чернееше цяла от браздите, но той сега пореше съседната нива и нетърпението му, безпокойството му се увеличаваха на всяка минута.

Най-после той видя, че недалече се подаде един селянин, идейки насам през нивата, и лицето му се намръщи по-силно.

Тоя селянин носеше на рамо дебел кривак.

– Ела, ела да те видя – измърмори Цветан на себе си, като хвърли ядосан поглед на селянина с кривака.

Селянинът с кривака скоро дойде. Той беше по-стар от Цветана, но като него жилест. Лицето му беше изкривено от злоба.

Цветан, без да го погледне вече, следваше да тика воловете и да говори с тях, като че ли не вижда селянина с кривака, който се бе спрял запъхтян и гледаше нивата, що се разораваше.

– Цветане – извика той.

– Какво търсиш? – попита направо Цветан.

– Махни се оттук! – каза оня с кривака.

– Защо?

– Ти си влязъл в моята нива...

– Тя си е моята нива – отговори Цветан.

– Не видиш ли слога тука, обеснико? И баща ни нали ти каза да не пипаш тука?

– Ти не меси баща ми! Ти го остави да се търкаля по улиците гладен, като куче, и сега – с него си помагаш...

– Цветане, махни се, братко. – И селянинът с кривака пристъпи решително напред.

– Брате Минко, иди си по работата! – каза глухо Цветан. Той не толкова ги изрече, колкото ги изрѣмжа тия думи. Те излязоха из гърлото му застрашително.

Минко стрелна свиреп поглед на брата си.

– Думам ти да не ореш моята нива, защото тя е моя нива! – извика той.

– Твоята нива преди две години беше до она храст, но когато аз боледувах, ти ми префука половина уврат и аз сега ора моето си място. Ти забравяш ли, че чуждото и на Великден се взима?

Минко се разтрепера.

– Не лъжи като циганин! Не съм ти барал, не съм ти отнел нито за една бразда място. Не лъжи като циганин и се махни по-скоро оттука, да ме не вкараш в грях.

– Ти се махни, да ме не вземат дяволите! – И лицето на Цветана пребледня.

Слънцето грееше весело. Подвижните сенки на воловете и на Цветана се мърдаха напред, грапави и криви, по буците на черните бразди. Една лястовичка изцърка над главите на братята и се стрелна нагоре. Далеч във въздуха се порониха ноти от гласа на чучулига.

Минко си обриса с ръка пота от челото.

Той гледаше и мълчеше.

Но той пѣхтеше.

Ралото глухо раздигаше ровката земя и отхвърляше едри буци и гнелове, влажни, с треви и камъчета, лепнали по тях.

– Иди си, иди си! – изгруктя Цветан.

– Порази се от нивата ми бре! – извика Минко яростен, па прегазил през браздите, изправи се пред воловете и ги спря.

– Хайдутак! – изкряска Цветан. – Ако те перна с копралото!...

И той издигна заканително прѣта.

– Перни, но тоя кривак ще се счупи в главата ти – каза Минко и издигна кривака си застрашително.

По напуканите му бърни се показва пяна.

– Краставо псе! Ще ти изям душата! – И с тия думи Цветан замахна копралята си през воловете и удари брата си по рамото – той не го улучи в главата.

Веднага Минко се спусна и свали с ужасна сила кривака си въз главата на Цветана.

Цветан полетя и падна. Но в същия миг се подигна, припълзя на колене до брата си и заби до дрѣжката в корема му ножа си, който остана

там.

Минко не падна из един път. Зверския гняв и отчаянието му придадоха енергия да издигне и свали пак кривака си въз темето му. Цветан се простря на земята в несвяст. Гореща кръв из счупения череп бликна като червен шадраван и попръска черните буци.

– ...майка ти! – изпсува го Минко по шопски, като видя трупа, и се повали.

Двамата братя се търкаляха и бърчеха на слънцето. Воловете, спрели спокойно, равнодушно млащеха, като мятаха апатични погледи на кървавите тела. Едно врабче кацна наблизо, клъвна буболечка и пак хвъркна, подплашено от движещите се крака на Минка.

Той беше още в агония, когато орачи от съседните ниви се притекоха и видяха с ужас какво се е случило.

Цветан беше мъртъв.

Едвам след два часа едни кола понесоха умирающия и мъртвия за село, по заповед на тамошния стражар.

Колата минаха тежко със зловещия си товар край едно голямо здание, на прозорците на което се показаха много любопитни глави.

Там сега ставаше конференция на народни учители и учителки, които водеха или слушаха разпалени прения върху учението на Маркса и социалистическите организации в Европа.

Маркс и Европа бяха далеч, а тука бяха Цветан и Минко, два рождени братя-убийци.

Но конференцията продължи спокойно разискванията си... Кого интересуват тия тъмни души, тия звероподобни человетци, тия свирепи нрави, тия животински мозъци, от векове насам незасегнати от лучите на просветата и на человетчината?

Веселото слънце грееше от синьото небе; по селските комини звънливо клепеха щъркелите, мислейки скоро да пътуват за южните страни.

София, 24 октомври 1905 г.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Мартин Митов

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5036>]